

centū et quinquaginta tribus discipu-
lis. xpc panem et pisces ad comē-
dendum diuisit. **Iohā. xxi.**
Mor ¶ **I**sta allega q̄ apostoli .i.
predicatores q̄diu sine esto .i. sine
xpi grā sunt. tam diu nichil prē-
dunt. et retze predicationis p̄ ni-
chilo in seculi maē ponunt. Quia
nullos pisces .i. nullos fluxibiles
peccatores capiunt aut cōuertūt.
et potissime de noctē .i. quādo sine
lumine diuine gratie predicant a
piscantur. Et quando ad sinistraz
nauigij .i. sub spe bonozū terre-
rum. vel glorie temporalis que p̄
sinistrā intelligitur retze predica-
tio mis sue mittere noscūtur. Sed
quando xpc p̄r gratiam uult eis
ad esse. a ad eius instinctū ad dex-
teraz nauigij. .i. in spem eterne re-
tributionis retze pdicationis noue-
runt ponere. et ad uolūtatez super
nam omnia ordinare. tunc habū-
dāter pisces capiuntur et pecca-
tores conuertūtur. Igitur ad dex-
teram est ponēdū retze. p̄sente do-
mino et non absente. cui⁹ cōtra-
rium multi predicatores faciunt
q̄ solum ad laudem humanā pre-
dicant. et sic ad sinistra nō ad dex-
terā retze ponūt. **Proū. iij.** Cor
sapiētis in dextera eius stultū in
sinistra. ¶ **B** ¶ **V**el dic q̄ pe-
tr⁹ et q̄libet iust⁹ debet tūmicā ho-
nestē cōuersationis sibi succingere.
et se in mari penitentiē ponere. a
ad ihesu⁹ q̄ est in littore p̄adyfi p̄
bona opa uenire et ab ipso pran-
dium eterne refectiois recipere
Luce. xxiij. Ecce prādium pauī uē-
nite. ¶ **V**el dic q̄ ista ad cōmēdatio-
nem fidei petra dicūtur. qui p̄ na-

uem uenire noluit. s̄ in mari se po-
suit. et sic super aquas uel saltē p̄
aquis iuit

Hic sequitur de petro cui ter-
dixit domin⁹ petre amas me
p̄asce oues meas. i q̄ dicūt petri
ēphicē negatioez purgatā. **F**it etiā
hic mētio de p̄māto ecclesie dato
petro et etiā de morte eius. De io-
hāne euāgelista. de modo sui de cel-
sus inq̄tū de eo dicit xpc. Sic eū
uolo manere donec ueniā. de quo
ita exijt sermo et opinio m̄ frēs
q̄ discipulus ille non moritur. .i.
q̄ mori nō debebat ac. Igitur ista
ad cōmēdatio nē petri et iohānis
possunt adduci. sed de hys omib⁹
ad presens omittamus

Explicūt. Moralisationes sup
Iohāne. Inapiunt. Moralisatio-
nes super actus Apostolorū.

Capitulum p̄mum.

Dactib⁹
apostolo-
ru pau-
ca s̄ bre-
uitate
transcur-
ro a pau-
ca de m̄-
tis acci-

piens ad finēni op̄is iā fatigatus
accelero. ideo de iuda p̄ditore et
suspensioe ei⁹. uide sup̄. **Math.**
xxvij. **I**ll⁹ autē qd̄ hic dicit. ca. p̄
mo q̄ xpc dixit discipul⁹ de futuro
tempore querētib⁹. Nō ē v̄m noscē-
t̄pa q̄ pat̄ posuit i sua potestate.
Doc pt allegāi q̄ xpi discipulos

et amicos .i. viros religiosos non oportet vacare ad inuestigandū futurorū tēpū rationē sicut faciūt astronomi qui scrutantur curiosas scientias. q̄ quis ista possint habere in plurimis veritatem. habent tñ amexam magnā vanitatē. paucam vtilitatem et magnā distractionis a salute anime laxitatem.

Ista ergo sapiētiē diuine reliquatur. nec circa hoc mēs nostra pl⁹ debito distrahatūr. q̄ deus ē qui mutat tpa sicut dicitur. **Eccl̄i. iij. Alacora te ne quesieris.**

Mathias loco iude mortui. fuit electus. a per sortes factio ieiunio a deo manifestatus.

Mo. Hoc potest allegari q̄ quē voluntatem dei per sortes non est illicitū. dū tamen veritas q̄ queritur a deo sola manifestari potatur ieiunijs et orationibus exquirat.

Cōstat q̄ deus quocūq; mō voluerit p̄t cuiuscūq; negreij veritate ostendere. et q̄tū est de se sortes nō videbātur esse male. cū om̄s ātūq; tā infideles q̄ catholici omolētur sortibus vti esse. sapiēte teste. **Sortes** mittuntur in ollā et a dño diriguntur. quōis ergo ecclesiā a vsum sortūz phibuerit p̄t simplices et p̄eo q̄ pagani quādā vīdimitatis in sortibz esse credebāt. vñ sicut ait plim⁹. certas sortes deē fortune cōsecrabāt. virtute q̄ eum veritate inuenire se certū existimabāt. **Possūm⁹** tñ dicē q̄ sortes q̄ ad deū solūmodo mediate l immediate referuntur nō sūt phibite q̄si male. sed pot⁹ male et illicitē per ecclesiā sūt phibite. de hys tñ nolo aliq̄o determināe nec stilū

meū circa talia dilatare.

Capitulum secundum

Discipulis congregatis die penthecostes in vñ factus est repete son⁹ aduētijs spūs vehemē

nis a repleuit totā domū vbi erāt sedētes. et aperuit illis dispersite lingue sicut ignis. et ceperunt loqui varijs linguis p̄ vt spūs sctus dabat eloqui illis. **Cum** ego plures nationū populi cōuenisset sic actum est. q̄ p̄sentibus apostolis vnusquisq; linguā suam icelligebat. et ipsos loquētes dei magnalia quilibet lingua ppria audiebat. **Audientes** ergo q̄ isti q̄ galilei erant talia facerēt mirabātur.

Rōne inquit om̄s isti q̄ loquūē galilei sunt. quomodo ergo audimus eos vnusquisq; linguā suā illos loquētes. **Actū. ij.**

Mo. Recte videtur q̄ isti beati apostoli figuram beatorū predicatorū gesserūt. fit em̄ quandoq; q̄ discipuli cristi. .i. boni religiosi vel clerici in vno collegio vel studio congregantur. vbi in vnitāte caritatis et concordie cōuersantur. studendo et cōtemplando ibidē sedētes et a mūdi tumultibus qui estētes. i sciētis et moribz informantur. **Qd** vidēs spūs sctus ipos quandoq; visitat et domū sciētie sue domis et q̄tūz replet et ditat. a linguas eorū dispersitas facit appere i q̄tū facit eos nūc de vno nūc de alio p̄dicare a suā eloquētiā a doctūā nūc ad illū nūc ad aliū applicat. **Et** sic sedz cōdicōez locorum

temporū et personarum verba su
a diuersimode variare. Et apparū
erunt illis disparitate lingue et lo
quebantur varijs linguis zc. qz p
dicatorum lingua. i. ipsorū eloquē
tia et doctrina nōn debet esse vni
formis sed disparata. nō eadē sed
distincta. quia aliter debet loqui
diuitibus. aliter pauperibus. ali
ter desolatis. alit letis. alit iustis
Nunc debet loq de paradiso. nūc
de inferno. nūc de grā. nūc de cul
pa et sic de alijs. vt scilicet parti
medi. elamite. iudei et pselici. cre
tes et arabes. i. ois iudicō persona
rum audiat apud eos linguā suā
.i. doctrinā siue condicōm cōformēz
vnde predicator debet esse omibus
omnia sicut dicit apostol⁹ de seip
so. Coz. ix. Omnibus omnia fac
tus sum. qz sicut idem dicit. No.
p̄mo. Grecis et barbaris sapien
tibus et insipientibus debitor suz
Facit ergo spūs sanctus varijs li
guis loqui. quādo cor et linguam
predicatorum vel doctorū affluen
ter instruens varia facit sonare
et scripturam diuersimode intelli
gere et de thesauro suo noua et ve
tera p̄tinare. Tamen iste spūs su
per singulos sedere debet inq̄tum
singulariter et singularim singu
las gratias diuersis diuersimode
p̄tatur. qz sicut dicitur. i. Coz. xij.
Diuisiones gratiarū sūt. idem autez
spūs diuidens singulis put vult
Aouerte tamē qz mali facilliter so
lent de iustis et peccatorib⁹ et vi
ris scientificis spū sancto repletis
iudicare. et maxime si vident eos
de humili plebe natos solent eoz
veritate et doctrinā vilipendere

et eos ebrios et fantasticos repu
tare. Nunq̄ inq̄unt ones isti q̄ lo
quūtur galilei sunt zc. Et mali si
milititer dicunt. Nonne omnes isti
rustici de plebe humili nati. vnde
ergo presumunt coram nobis et a
lis ita loqui. Ills potissime viden
tur dicere nobiles q̄bus nō vide
tur qz nullus inferioris generis ē
dignus coram eis apparere. et of
ficiū dignitatis habere et eos re
prehendere vel docere sicut. Mat
xiii. dicebāt de custo. nonne hic ē
filius fabri. i. vnde ergo huic omnia
ista. Vide si vis. Lu. xij. Et tamē
isti debent aduertere qz spūs vbi
vult spirat. et qz non est apud eū
acceptio personarum. Et alij mali
quādoqz viros iustos fantasticos
et ebrios reputant qn̄ dei magna
lia. i. alta dei opera et iudicia trac
tant. sicut ad litteram patet de se
cularibus. q̄ omnes solent fatuos
et fantasticos dicere. quos vidēt
in scientijs phisicis. et in osideatio
ne opum naturalium studē sicut de
ēsto apparet. qn̄ feruētius p̄dica
bat dicebāt qz de momū habebat.
Omnes isti qui non intelligebant
apostolos cū liguis varijs. ipsos
dicebāt ebrios. sicut mūdā q̄ nō
intelligūt sciētias auiditas. eozū
sectatoēs reputāt fatuos. sic dicitur.
i. Coz. ij. Animal hō nō papit
ea q̄ sūt spūs dei. stulticia ē illi et
nō p̄t intelligē.

¶ Capitulu ep̄u

¶ A

Quidā q̄ eāt claud⁹ ab ote
romatis siue. quez baiula
bāt cotidie ad portā tēpli q̄

ita q̄ multitudinis credentium erat
cor vnum et anima vna. nec quisq̄ e
deum que possidebat aliqd̄ suū eē
dicebat. sed erant eis omnia omu
nia. ita vendētes domos et agros
afferebant precium ante pedes a
postolorū et diuidebatur singulis
prout vnicuiq̄ opus erat. ita q̄
magna grā erat in illis. nec q̄sq̄
eāt egenus int̄ eos. Contigit aut̄
q̄ ananias q̄dā vendidit agrū et
cōscia vxorē sua fraudauit de prz
cio pte q̄dē p̄ch an̄ pedes apostolo
rū posuit et aliā pte r̄tinuit Cūq̄
petr̄ ip̄ increpaēt sup̄ hoc dicens
Cur tēptauiť sathās cor tuū nō
ne manēs tibi manebat et venūda
tū in tua eāt potestate. nō es mē
titus hōimibz s̄ deo p̄n̄ expiāuit
Vxor at̄ ei⁹ q̄ tunc absēs eāt post
tres hōs veies et verba pet̄ audi
ēs an̄ pedes ei⁹ cecidit et expiāuit
Videtur ergo supponere petrus q̄
ipse non peccauerant r̄tinendo
partem. cū totum posset retinere
sed potius q̄ totū precū n̄ appo
fuerat super hoc inueniēdo. **Actū.**
v. ¶ **Moz** **I**sta possunt allegari
contra religiosos. **I**sta em̄ eccl̄a p̄
mitiua videtur r̄ligionis typū ge
tere. et ipsius formā et rationem
designare. constat em̄ q̄ ipsi debent
cōmunit̄ viuē p̄ cordiā et caritatē
et v nū cor et vnā aiāz possidē. o
nia que hnt̄ dnt̄ vōdē et nichil sibi
ppriū retinere. nichil debent suūz
dicere sed omnia omnia r̄putāē.
oīa que habent debent ad pedes a
postolorū. i. in dispositionem pla
torum ponere. q̄ debent vnicuiq̄
de necessarijs puidere. **pūb̄ p̄mo**
Marubiu⁹ sic vnū omū nostrū.

et si ita faciāt gratiam magnāz
dei et populi poterunt acquirere
ita q̄ nullus egenus erit int̄ eos. i
q̄tū eos faciet do in⁹ i necessarijs
habundare. **I**sta est veritas q̄ si
nos religiosi aliqui p̄dicat̄z regu
lam predicto modo teneremus.
nunq̄ indigerem⁹ sed honoū ha
bundātiā haberemus. **pūb̄. x.**
Non affliget dominus fame aiām
iusti. **S**ed multi sūt sicut ananias
qui occulte terrenas diuitias reti
nent. et ante pedes apostolorū. i.
in dispositione prelatoz bona sua
nō totaliter exhibent. sicut adlie
teram faciūt sepe proprietarij regu
lates. q̄ vix volūt veritatez suarū
rerum teq̄siti a superioribus reue
laē. et tales p̄ certo qz hōimibz
nō mētiunt̄ s̄ de o finaliter peūt
et sic de suo mēo acio t̄ste solatiuz
scū ferunt. ideo bene dicitur. **Sa**
pientie. i. Os qd̄ mētiunt̄ occidit ani
mam. **L**iatū em̄ fuerat eis a p̄ncī
pio res suas et diuitias retinere.
sed ex quo religionē intrauerunt
nō sine plati licētia debent aliqd̄ ē
seruāē. et nullo mō dnt̄ se mēo ac
ter excusāē. cū apud sem̄ spm̄ au
ius negocū geritur nullus possit
mēo acū occultāē. **Mat. x.** **N**ō est
occultū qd̄ nō sciat̄. **¶** **B**

Illa vba gamaliel q̄ de predi
cātiōe et m̄acul̄ ap̄lorū hīs
dicta sūt **S**i ex hōimibz fuerit v̄silū
hoc dissoluēt. sic ibi exp̄plicat̄ de
duobz. si ex deo sit ip̄z n̄ potēt̄is
dissoluē. ne forte deo r̄pugnāē vi
deam̄. **Moz** **V**oc̄ p̄t allegari q̄ vt
cōit̄ illa opa q̄ a deo sūt et q̄ v̄ea i
tētiōē n̄ sūt duāē n̄ possūt sic patz
de p̄prietatum fictiōibus et de

malicioſoz adiuuenti ombus . ſic
dicit . **Mat. xv.** Omnis planta cō
quā non plātauit pat̄ meus cele
ſtis eradicabitur . **Illa aut̄ q̄ ſunt**
a deo . dato q̄ quādoq; videntur de
ficē n̄ tñ deficiunt ſe d̄ excreſcunt
et multum conualeſcūt . **.i. Joh. ij.**
Omne qd̄ ex deo eſt manet in eter
num ac̄ .

¶ Capitulum quintū . **¶ A**

Hoſtoli dixerūt q̄ nō
erat equū eos dimitte
re v̄bū dei a miſtrae
menſis . et q̄ certos vi
rōs ad hoc miſteraū eligerent . q̄
bus in conſpectu apoſtolorum ſta
tūtis et manibz ipſis impoſitis hoc
miſteraū tradiderūt . ſicut ſcribitur .
Actū. vi. **¶ Mor.** **¶** Hoc
poſt allegari q̄ viri ſpecū latini
et ſcientifici q̄ poſſunt predicāre a
doctore . et q̄ nouerūt ſtudio orati
oni et cōtēplatiōni vacare . non de
bent illud ſanctū officium dimitte
re vt menſis . .i. pauperū corporaliſ
nutriōibz et actiue vite occupa
tiōibus . videlicet tēporaliuz pla
turarum p̄motiōibus poſſint va
care . **Talia officia inferioribz et in
doctioribus debent omitti . a eiſdē
per apoſtolicarū manuū impoſitiō
nem . .i. per prelatorū ordinatiōem
iungi . alij vero ſcientifici miſte
rio verbi . .i. p̄dicatiōni nō terrene
adminiſtratiōni debent ſpiritualiē
deputari . Sic enim de⁹ ad litterā
videtur facere . cum prelatiū ter
renas raro vult viros ſciētificos a
theologicis dare . quos ad vtiliōā
et magis ardua creare voluit . et**

ſeruare **Iſtas aut̄ iuſtis et terre
nē ſciētie pitis concedit . quos for
ſā magis viles ad hoc nouit . Nō
eſt iquiuūt equū nos reliquē ver
bum dei . et miſtrare menſis . Cō
ſiderate ergo viros quos cōſtitua
mus ſup̄ hoc opus . nos oratiōni
et miſterio v̄bi dei iſtātes erim⁹
Ita tamen nō faciūt modernū reli
gioſi a theologia . q̄ iſti p̄ alijs ſe
ingerūt . et relicto verbi dei mi
ſterio miſtrare et p̄fici menſis q̄r̄
q̄ ſicut dicitur . **Phili. ij.** Omnes
que ſua ſunt q̄runt non que iheſu
cristi .**

¶ Capitulum ſextū . **¶ A**

Hoc caplo octauo di
citur q̄ cum ſimoni ma
gus vidiffet in ſamar
a q̄ apoſtoli faciebāt
multa miracula q̄ per ſuatiuz ma
nuum impoſitiōem ſanct⁹ ſpūs
dabatur gentibz credētibz . venit
ad apoſtolos . et obtulit pecuniaz
dicens . **D**ate michi hāc poteſtatē
vt cuiūq; impoſueo man⁹ accipi
at ſpiritum ſanctum . petre⁹ autez
ipſum tēphēdēs p̄ hęc verba eū
repreſſit . **P**ecunia inquit tua tē
cū ſit in perditionem qui donū dei
exiſtimasti pecunia poſſideri . **Nō
eſt tibi pars neq; ſors in ſermone
iſto . cor em̄ tuū nō eſt rectū corā
deo . in ſelle enim amaritudinis vi
deo te eſſe .** **¶ Moraliter** **¶**
Iſte ſymon ſignat ſymonia cos . q̄
ab ipſo denoīnati fuerunt . qui
bū magi dicūt . q̄ p̄ dona ſua oca
los v̄ci iudicij platorū illudē pbāt

F in

simones etiā .i. obediētes possunt
dici . eo q̄ tales p̄ ceteris solent
obediētes et adulari . et sic possūt tā
simoniā q̄ demoniā appellari .
Tales em̄ spūs sancti gratiaz seq̄
ordines sacramenta beneficia q̄bz
annexa est potestas dādi spirituz
sanctū et sacramēta ministrādi
medi āte pecunia mituntur emē . q̄
illud q̄d sciētis et virtutibus ob
tinere nequeūt muneribz volunt
impetraē dicētes . date michi hāc
potestate . **V**erūpramē petr⁹ . i. bō
nus superior debet tales acriter r̄
darguere et eoz munerā r̄futaē
dicēns . Pecunia tua tēū sit i pet
ditionē . **E**t simile habetur dā
el . n̄ . **M**unera tua tibi sint a do
num domus tue alteri da . **D**odi
e ap̄d multos prelatos ē contrari
um q̄ non repudiāt quod offerē .
sed magis affectant vt pecunia tri
buatur dicētes . **Q**uid vultis mi
chi daē et ego eū vob̄ tradā . **M**at
xxvi . **V**idē em̄ allegare cū ap̄lo
illud . i. **C**oz . ix . **S**i vob̄ nos spūali
a seīnam⁹ nō magnuz ē si nos car
nali a vestra metamus . **B**
Ethiops quidā eunuch⁹ et
magister gazarū cād acis re
gine ethiopū . recedens de iherusa
lem vbi causa oratiois venerat .
sedēs in curru legebat librū . **P**sa .
scz vbi hoc dicitur **G**enerationem
eiz q̄s enarrabit . **P**hilipp⁹ aut̄ ex
spūs sc̄i mandato curru se adiun
gens et occasiōe accepta p̄scriptu
rā quā legebat sibi viāz veritatis
predicās ip̄z ad xp̄z uertit et des
cendē tē de curru cōtinuo baptiza
uit . **T**ādē vero sicut in gestis beā
ti mathei legit̄ . idē ethiops beātō

matheo in ethiopia predicanti . q̄
plurima bō fecit . ip̄sūq̄ hys q̄ ad
fidē p̄tinent q̄ plurimū coadiuuē
Moz . **I**sta possūt allegari quō
oratio deuo cō et lectō sunt ad fidē
manuductua . salutis aīe causati
ua . **I**lle paga n̄ causa orationis
de ethiopia i iherusalē veit q̄ legē
do scripturas sedēs i curru se occu
pabat . et idē p̄ illū ad fidēz v̄ri
meru it cui⁹ scripturā legebat . q̄
q̄ scripturē lectōibz occupat ad o
ne bonū facit̄ inclinat̄ . **T**hio .
in . **S**criptura dimit⁹ inspiāta vtil
est . **C** **V**el allega quomodo bō
societas eunuchō regiarū . i. d̄nibz
et p̄ncipibz huius mūdi p̄ficiat .
et quomodo philippi apostoli q̄ m̄
pretatur os lampadis . i. vitorum
sanctoz religiosoz qui os lāpdis
dicūtur . qui loq̄ et docere verbis
et illuminac̄ exēplis alios d̄nos
rūtur societas et allocu cō talibus
p̄ficiat . ip̄sūq̄ ad baptismuz . i. ad
punitatē cōsciētie mutat p̄t et in
ducat . **p̄s** . **C**uz sancto sanct⁹ ens
dato q̄ aliquis sit ethiops . i. pec
catorū fuligine demigratus . sedēs
in curru . i. in altis seculi dignitatē
bus eleuat⁹ . et curriculo diuerso
eū nego cōz agitatus . si tam̄ sc̄ap
turā libenter legit . et societatis s̄a
ctoz diligit . ip̄sūq̄ verba a do
cumēta libenter audit facit̄ ad
salutem peruenit . **J**ohannis octa
uo . **Q**ui ex deo est verba dei au
dit

Capitulum septimum **A**

Beatū pauli cōuersio fuit
valde mirabilis. nā cū
actualiter peccaret. et
si q̄ cristo crediderunt
ad dūcōum vinctos in iherusalē
proparet damiascū. subito cretū
fulsit eū lux de celo. et cadēs i ter
ram audiuit vocē dñi ipsū de sup
arguentis. **S**aule saule qđ me p
sequeris durū ē tibi extra stimulu
calatrac. ego sū ihesus nazarenus
quē tu persequeris. surge et ingre
dere ciuitatem. **P**aulus ergo qđ p̄
dicebatur saulus. qđ ex cecūfultio
ne diuini lumis fuerat ad tēram
pstratus et excecatus de terra sur
rexit. sed ap̄tis oculū nichil vidēs
per manū tractus a soens in damas
cum. ab anania baptizatus fuit. et
squamis de oculis cadentibus vi
sum recepit. et cibo sūpto confor
tatus iudeis et gētilibus p̄dicauit
vas electōis a dño dictus fuit. **V**a
de inquit xpc anania qm̄ vas elec
tionis est michi iste. vt portet no
men meū corā regibz et p̄ncipibz
et filijs israel. **Q**uōd vtiq̄ factū ē.
quia quāto existēs i p̄fidia fūerāt
nequior. tanto ad fidem cōuersus
factus est melior et cōstantior atq̄
maior. sicut ip̄e dicit. **R**o. v. **V**bi
habūdauit delictū ibi suphabūda
uit et grā. **M**or. **I**sta possūt
applicari ad modū et formā. qua
possunt cōueri homines obstina
ti et in suā malicia confirmati. **O**
portet em̄ qđ deus atē om̄ia ip̄os
luce celesti. i. sua diuina gratia im
spicet interius et infūdat. **D**einde
qđ per t̄bulationē exteriorē ip̄os
ad terrā dep̄mat. et suā supbiam
per violētiam v̄l timorē mortis iu

dicij v̄l infēri cōtērat. **T**andē
visum p̄sūpte sapientie auferat.
et per conscientie stimulum ip̄os
atroce rephendat. **S**aule saule
inquit qđ me p̄sequeris. i. cogno
sce quāta cōtra deū feceris. et tūc
sequitur qđ ip̄os p̄ sp̄e salutis eīgat
et ad ingrediedū cōsideradū et affe
ctandum p̄adyfi ciuitatē ip̄os i
ducat dicens **S**urge et ingredere ci
uitatē. **G**en. xxxv. **S**urgite et a
scēdamus in bethel. et tūc necesse
est qđ tales ap̄tis oculū nichil vide
ant. i. qđ mētis oculos intra se per
mentis discretiōē ap̄iant. et se eē
nichil cogitēt. et qđ ab extra aliq̄
mūdi bona non respiciāt. **M**ath.
xxij. **R**eminē viderūt nisi solū ihe
sum. tādē oportet qđ bonis soens
et fidelibz p̄dicatoribz isti cōmit
tantur a q̄bz p̄ manū. i. p̄ bona ex
empla trahantur. et ad ananiā qđ in
terpretatur donū grē. i. ad diuinā
grā et misericordiā in damascum
qđ interpretatur sanguis potus. i. sa
guinis cristi et eucaristie recepti
onem introducatur. vbi p̄ lacrima
tum exuberātiā baptizetur. et
sic squamis. i. vitiōrū immūdiens
per cōfessionē cadētibz. visus men
talis discretiōis in eis reparatur. et
q̄to ante peiores fuerāt tātō poste
a in meliores homines cōuertuntur
ita qđ vasa dilectiōis a deo voca
ri merentur. et ad officū prelati
ōnis p̄ ceteris eliguntur. vnde de
talibus dicitur. **C**or. i. qđ stulta
mūdi elegit deus. **V**el
dic qđ platus qm̄ vult obstinatum
corrigere. det eū p̄mo p̄ fortē t̄bu
lationē p̄sternē. et ad terram id ē
ad mortis cōsideratiōē de icē. tādē
F 119

per consolationem eugere · bonis
pedagogis et socijs committere vt
supra · et sic saulus qui interpre-
tatur abutens consilio efficietur
paulus · qui interpretatur os tube
vel electōnis miraculum · inq̄tuꝝ
de peruersore et malo ipse efficit
bonus et iste q̄tuꝝ ad tubalis pre-
dicationis officium miraculose a do-
no erat elect⁹ · *Ysa. lviij. Clama-
ne cesses sicut tuba et exalta vocē
tuam. ¶ C. Vel dic q̄ paul⁹ q̄
ad terram prostratus excaecatus est
ita q̄ apertis ocul⁹ nichil videbat
donec introductus damascū visu
recepit potest signare auaros · qui
ad terram id ē ad terrena per affe-
ctionem prostrati solent visu vere
discernitionis perdere · ita q̄ quibus
oculos intellectus aptos habeant
q̄tum ad sapientiam secularē · et
in mūdānis negotijs limpidos et
acutos · nichil tamē q̄ ad salutē
spectat vident · nec ea que spec-
tant ad animarū student. *ps. Ocu-
los habent et non videbunt. Ve-
rumptamen postq̄ a uitatem da-
masca que interpretatur sanguinē
ppinans .i. infernū · ubi sanguis cru-
deliter ppinatur dampnatis · intra-
uerunt · tunc incipiet visu discre-
tionis recipe et se cognoscere. *Luce
xvi. Eleuās oculos cum esset in
tormentis vidit lazarium sup quē
locū. Cre. diat. q̄ aduersitas o-
culos aperit quos peccatū clausit
*Ysa. xxviii. Veraxio dabit intel-
lectum auditui.****

Illud q̄ sequitur q̄ paulus
quererebat se aduigere frat-
ribus in iherusalem · illi vero time-
bant et fugiebant eum · nescientes

ipsum ductū sciētes q̄ta mala i-
ferre hie libus solebat · potest al-
legari q̄ mala fama difficile tolli-
tur · nā qui semel criminatus existit
dato q̄ in veritate sit correctus ·
tamen p̄ suspecto habetur. *Eccle-
siastes. x. Si ebrietatū fuerit ferruꝝ
multo labore exacuet.*

Och pauli vocē audiētes ni-
chil videbant *Doc. pt allega-
ti q̄ modernorum predicatorū au-
ditors ml̄ta audiunt · sed nichil
vident · audiunt verba sed nō vi-
dent exempla. Quia multi inuei-
untur qui bonum dicūt · pauca ex-
emplat faciunt · ideo. *Mat. xxiii
Que dicunt vob̄ facite et q̄ faciūt
nolite facere. Vel dic cōtra audi-
tores q̄ bene predicatorū verba li-
benter audiunt · nūq̄ tamē atten-
dunt ad facta ipsorū · nec volūt ab
eis capere aliq̄ lō exēpla opandi
*Deut. vi. Vocem audiūstis s̄ fa-
ciem non vidistis.***

¶ Capitulum octauū.

Quoniam cetero gen-
italic⁹ p̄ impatorē in
palestina cesarea cōsti-
tut⁹ · religiose uiebat
et timens deū multas elemosinas
facebat · et sepius deū exorabat
Qua pp̄t dina misericordia ip̄z pi-
re n̄ sustinēs · angelū sibi misit p̄ q̄
ad beatū petrū diceret⁹ hie et bap-
tismū suscepit. *Act. x. ¶ Mor. Dic
quō etiā elemosina i genitibz a alijs
ē deo ḡta · q̄ apd deū salutē suo ac-
tori mere ē · ita q̄ diuina clemen-
tia vt cōit hominē piū et miseri-
cordē quibus alias sit peccator non*

fustiet q̄ dāpretur. iux̄tā verbū
Iero. dicitis se non memorē esse
hominem male mortuū; p̄ns op̄i
bus assuetū. Sicut de beato grego
rio legitur q̄ paganū ab inferis
suis orationibus suscitaret. eo q̄
ip̄s fuisse elemosināū audiebat
ideo dicit. **Thobi. n̄.** q̄ elemosi
na a peccato liberat. et nō patit̄
animas ire in tenebras. **¶ B.**

Quoniam iudei abhōinarent gen
tiles. ita q̄ in p̄mitiua eccle
sia xpi discipuli qui pro maiori p̄
te iudei erant gentilibz non predi
carent. nec eis cōmunicarent. s̄
potius i iudea cū iudeis habitaret.
factū ē q̄ petrus quadaꝝ die i iop
pen manebat. ubi in solariū vni
us domus ascēderat et orabat. **Fa**
ctus ergo i exthasi lintheū p̄ qua
tū or angulos a celo dimissus. om
nibus quadrupedibus serpētibus
et volatilibz plenū sibi presētū
in visu intuet̄. et tūc de celo audi
t̄ vox monens vt comedat dices
Surge petre ocade et manduca. s̄
cum ista tanq̄ imūda et in lege p̄
hibita refutaret. continuo subin
fertur. **Q̄s** deus purificauit. tu ne
immundū dixeris. vas illud mox
recipitur in celum. et p̄r hāc visi
onē int̄mauit petro q̄ nō est pe
sonarum acceptio ap̄d deū. et q̄
deus ita bene vult saluare gētiles
homines vt iudeos. et q̄ indiffe
renter debent esse apostoli quo ad
bonos et malos. Exide factū est
q̄ discipuli gētilibz p̄dicauerūt.
et eis cōmunicātes ipsos ad fideꝝ et
ecclesiā receperūt. Tūc ergo intra
uit nūcus corneli gētilis q̄ fidem
et baptisimū petebat. et sic in visi

one cognouit q̄ nemine refutare
deberet. ide etiā factū est q̄ discre
tionē ceremonialē aboz legalūz
omiserūt. et cūcta animalia duꝝ
tamen sana eēt i abaria recepe
runt. **¶ Moz. ¶ Dic** cōtra quosdā
qui sunt tā in seculo q̄ i claustro
qui ita de sua iusticia presumunt
q̄ gentiles et immūda animalia. i.
peccatores et impios vilipēdūt. ip
sis cōmunicāe dedignātur. et eis p̄
dicae nō satagūt s̄ cōtēpnūt. **Lu.**
xviii. Cōtēpnebat phāiseꝝ publica
nū dicit illud. **Ysa. lxx.** Recede
a me ne appropies michi. q̄ imū
dus es. s̄ illd in suis discipul dñs
repudiat. et maxime i petro. i. in
prelato. et p̄dicatoribz illd nō ap
pbat. vult em̄ q̄ tales imūdum
nichil reputēt. nullūz q̄uis pecca
toꝝ repudiet et cōtēpnāt. s̄ ge
neralit̄ bonis et malis viam salu
tis ostendant. et ad oēs i differē
ter se habeant. cū sapiētibz et iſi
piētibus grecis et barbaris debi
tores existant. talibus ego de bitū
siū soluant. **Nō** em̄ op̄ est valē
tibus medicꝝ sed male habentibz.
Mat. ix. **Q̄s** deꝝ purificauit hō n̄
debet immundū dicē. q̄ quos deus
baptisimo lauit vel sanguie rede
mit nō debent alij cōtēpnē. s̄ ca
ritatis amplexibz adamae. **Mat.**
xviii. Videte ne cōtēpnatis vnum
ex pusillis istis.

¶ Caplm decimū nonū. ¶ A

Petrus captus ab herode
vt post pascha ab eo oc
cidere p̄mo i carceꝝ fu
it missꝝ duabz cathēis
f v

nos liberati sumus. Discipulis au-
dientibus petrum stare ante ianu-
am. et non credentibus dictum est
q̄ angelus eius sit. **Hoc potest**
allegari quomodo quilibet habet
angelum deputatum. **Mat. xviii**
Angeli eorū vidēt faciem patris.

Quoniam herodes quadam die in ce-
sarea indutus veste regali p-
thronali sedet. et tiry et sidonij
quibus iratus fuerat adularētur
eidem. vocēsque dei et nō hominis
acclamarēt. hoc ē dictu q̄ laudes
deo et non hominibus debitas sibi
adulādo dicerent. et ipsū eo susti-
nente et approbāte tāq̄ deū collau-
darent. affuit angelus domini q̄
ipsū percussit et statim cōsumptus a
vermibus expiravit. **¶ Mor.**

¶ Illud potest exemplariter dici quo-
modo deus illū detestatur et punit
q̄ ppriam cōditionē nō cognoscit
sed ultra ppria merita se laudari
pmitit. angelus enim. i. diuina se-
ntentia talz punit. et vermū. i. de-
monū multitudo ipsum consumit.

¶ Psal. vltimo. Vermis eorū nō mo-
rietur et ignis non exstinguetur.

¶ C. vlt. allega contra aī xp̄m qui
i regia maiestate sedebit et se tāq̄
deum magnificari gaudebit. ideo
vermis infernalis ipsum perpetue
deuorabit. et angelus. i. xp̄e ipsū p-
cutiet et dāpnabit. **¶ Vel dic q̄ illū**
q̄ dicitur herodes qui interpreta-
tur glorians in pellibus. i. q̄ in sua
pulehritudine gloriatur. et q̄ ia-
sobū. i. supplantatorem dyaboli in
se occidunt. hoc est q̄ dyabolo for-
titer resistere nolunt et petū. i. cō-
scientiam mentis in se eneruacō-
nantur. q̄ volūt in ornatu regio se

dere. et adulatorū laudibus scalpi
et ultra merita virtutē suā lauda-
ri. et adulationibus delectantur.
tūc ab anglo dei. i. ab interiorē ra-
tione percipiuntur. et a vermibus. i.
a conscientie timore sui interu-
dūtur inq̄tum cōscientia talū ipos-
punit. quando i se cōsentit qd ab
adulatoribus pelamatur. **¶ Vlt die**
q̄ reges et magnates huius mūdi
exteriorē publice habent adulatorēs
itus. i. occulte vermes de tractōcēs
aliorū deuoratores ac.

¶ Caplm deomū.

¶ A

Paulo et barnaba regi-
onez lustrantibus con-
tingit q̄ dū eēt listus.
vir quidā infirmus se

debat claudus pedibus ex vtero
matus sue. dū ergo audiens pau-
lū loquētem haberet fidez. vt san-
fieret dixit ad eum. Surge et sup-
pedes tuos stare rectus. q̄ exiliens
ambulabat. Turbe autem licaoni-
ce clamauerunt. **¶ Dñ filies facti hōi-**
mibus descenderunt ad nos. barna-
bam ergo iouē dixerunt. paulum
eo q̄ dux esset mercenū vouerūt.
ipi adductis thesauris et coronis
sacficassent eis nisi apli phibuis-
set. **Actū. xiiii. ¶ Mor.** **¶ Ista pos-**
sūt applicari ad pdicatores q̄ rucā
q̄n ipsi suis doctis et exēplis faci-
lū claudos. i. peccōes et i moribus
claudicātes recte p iusticiā iacōdē
digni sūt q̄ gētiles. i. seclāes ipos-
deos. i. scōs debeāt existimacōe a sac-
ficia honorū tpaliū ipis t̄buere di-
centes. **¶ Dñ similes facti hominibz**
descenderunt ad nos. tales dñ id ē

celestes merentur dicitur et tam iu-
piter qui dicitur iuuas pater. q̄
mercurius qui dicitur apiens cui-
tatem possunt vocari. eo q̄ pecca-
tores per eos sicut per patres so-
lent uiuari. et ipsis celi ciuitas a-
petiri. ps. Ego dixi dñi estis et filij
excelsi omnes. Talibus debent sa-
cificia. i. tremi honores offerri que
si ultra modum excedunt debent p̄
eos refutari. testante. Gre. Pre-
dicatorib⁹ debetur spalia: q̄ largi-
untur spūalia. ¶ **B** ¶ **V** die
q̄ nullus fact⁹ homo debet sustine-
re q̄ aliquis ipsum deū reputet. i.
q̄ maiores laudes q̄ sua requirant
merita sibi formet. v̄l q̄ sacrificia
vane laudis sibi offerat. v̄l q̄ de
ipso aliquid ultra veritatem exis-
timet. ¶ **Ps. i.** Ne offeratis ultra sa-
cificiū frustra. Cuius contrariū fe-
cit herodes. qui sicut sup̄ caplo.
xij. visum est. deum se vocari sus-
tinuit. et ideo iste salarūz depor-
tauit. ¶ **C**

Daulus lapidatus et extra ci-
uitatē listris tract⁹. vbi p̄-
us tāq̄ deus fuerat existimatus.
a turb⁹ extra urbem plectus mor-
tuus fuit creditus. qui tādē post
turbacum recessum surrexit et ac-
cumbantib⁹ fratrib⁹ ciuitatez intra-
uit. et die postera de ciuitate re-
cessit. et valefaciēs fratrib⁹ dixit
per multas tribulationes oportet
nos introire in regnum dei. Illa
allega q̄ illi qui sunt in listris q̄
erat ciuitas gentiliū. i. in mūdo qui
est habita cō peccatorū. sicut dñi ali-
quotiēs honorat et ibidez q̄q̄ v̄sa
vice per infortunia lapidatur. ¶
vbi em̄ fortuā hominē eleuat. ibidez

quādoq̄ ipsum lapidat et condēp-
nat. vñ Seneca. Fortuna vitruz ē
cū splendet frāgitur. ¶ **V** die q̄ in
hoc p̄t notari q̄ quādoq̄ viri san-
cti possūt licite se mortu os et alia
similia fingere. vt sic possint impi-
orū seuiam declinare.

Capitulum vndecimū. ¶ A

In caplo. xv. fit mentio
quomodo determinatū
est cōuersos ad xp̄i fidē
ad onus graue cetemo-
niam legis nō teneri ac. hoc si
indiget expositione. Illud autē qd̄
tandem seq̄tur. q̄ orta est dissen-
sio inter paulū et barnabā statu-
entes cōuersos p̄ eos in diuersis
ciuitatib⁹ cōuersos. et frēs ih̄de et
in moribus solidare. ita q̄ ab iniuā-
funt diuisi. vñ q̄dem electo vno
socio ad vnā p̄tem. alius autē alio
ad alia iuit. ¶ **Mo.** Allega q̄ oc-
cultā dei p̄uidentiā inter viros sa-
ctos q̄q̄ permittit dissensiones
v̄l aliqua alia leuia scādala. et hoc
quando videt huiusmodi mala in
bona posse conuerti. et in meli⁹ cō-
mutari. Isti q̄ diu soluz fuissent
simul in vno loco fructū nō fecerūt
sed ab iniuā diuisi in plurib⁹ locis
predicauerūt. et sic nomē xp̄i fidē
q̄ eius multo ampli⁹ adauxerūt.
Bona ergo eāt illa dissensio ex q̄
occasionalit̄ orta est fidei xp̄i mlti-
plicatō. vñ xp̄e dicit. Luc. xij. q̄
nō venerat pacem mittere in ter-
ram sed separationē.

Capitulum duodecimū. ¶ A

Dulus cruciavit thimo
theu q̄ erat gentilis. cū
tamen sciret circūcisio
nē non esse necessariā.
ipsam et alias ceremonias nō eē
fidelibus imponēdas. sicut patet
in capitulo precedēte. hoc tamen
fecit ad iudeorū scādālū vitāōū.
quorū multitudo in illis p̄tibz cre
diderat q̄ ad huc circūcisio eēz tene
bāt. Non poterāt em̄ ita subito ri
tus nouos accepe et suos mores ā
tiquos abdicare. Simile p̄bat in
fra caplo. xxi. vbi paul⁹ de cōsilio
seoirū a nazareū et legis obseruato
rez se similit. et cū a hys nazare
nis templum ad se purificandū ī
trauit. vt legis obseruatores ipsū
iudei crederent. et illa q̄ de ipso
audierāt falsa estimarent offerēs
sacrificiū acceperunt. **Actū. xvi**

Mor. Illa possūt allegari ad du
o. vnū est q̄ sc̄p vitando scādalo
a piculo. licitū est fieri qd̄ alias e
rat illicitū. et dissimulac̄ qd̄ nō ē
verū. Lu. xxiii. Fingebat se lōgi
us ite. Aliud em̄ est q̄ cito et faci
liter nō potest mutari illud quod
dū fuit obseruatū. p̄. xxii. Ad
lescens iuxta viā suā ambulans.
et cū senuerit nō recēdet ab ea. **B**

Dulus a filias vetati sūt a spū
scō predicare in fugia bithi
nia et galacia. vocati vero sunt in
macedonia euangelizā. sicut pau
lo per visū est ostēsus. vbi videba
tur sibi q̄ homo macedo ad euz ve
niebat. qui eius auxiliū implora
bat. **Mor.** Hoc ē allegari quō
spūs vbi vult spirat et quomodo
quosdam repudiat. Et quomodo
predicatores suos per occultas in

spirationez nūc ab illo loco et tra
hit. nunc ad alium mittit. **R**ouit
em̄ de⁹ q̄ sūt ei⁹. idēo sc̄d q̄ vnū
vel aliuz eligit. sc̄d hoc predica
tores ad eos mittit. **Iohā.** Ego sci
o quos elegeriz. **¶ C**

Quz philippis que est p̄ma ci
uitas macedonie esset quedā
puella spū phitōico plena. q̄ deu
ando questū magnū suis d̄ms ex
hibebat. factū est q̄ paulū et silā
sequeretur. **I**sti homines inq̄eb at
serui dei excelsi sunt. qui annūci
ant nobis viam salutis. cōpatiēs
sibi paul⁹ impauit imūdo spiritui
q̄ ipsam dimitteret. et sic eam p
tinus a spū phitōico liberauit. **D**e
inde vero d̄m puelle vidētes. q̄ lu
crū suuz defecerat. et q̄ puella sa
nata nichil amplius d̄nabat. apo
stolos inuasērūt. et facto conu
su ipsos traxerunt ad p̄ncipes q̄
iplos publice cōs in carcere de
truserunt. **Mor.** **I**sta allega
quomodo multi sunt qui non cu
rant de suoz filiorum subditoz
spūali salute. sed solum de p̄pria
temporali vtilitate. non curant si
dyabolo vel spiritui immundo et
peccato subiciantur. dū tamen ali
qua luera sue burse subortantur.
Ista videmus de pentibus et ami
cis secularibz. qui si habent aliquā
puellam. i. filiū v̄l amicu spū phi
tōico. i. scientia dyabolica plenuz
d̄natorē et aduocatū et in secula
ribz scientijs eruditū. vidētes q̄
questus honoz vtilitas temporalis
ex hoc ipsis aduenit. nolūt ipfuz
ab hoc ad deū conuertī. s̄ poti⁹ ipfuz
plus diligūt in seculo conuersari. d̄
nes em̄ que sua sunt. querunt nō

que ihesu existi. phil. in. Vñ si cō-
tingat q̄ tales ad m̄stictū pauli a
syle. i. bonorū religiosorū spūaliter
sanctur. et ad religionē cōuersi a
potestate dyatoli liberent. statim
om̄ taliū. i. ipsorū tēpales pentes
vidētes q̄ spes temporalis quā habē-
bant in tali defecerit incipiūt con-
trastari et cōtra ipsos qui eū sana-
uerūt. i. q̄ eū ad religioē duxerūt
solent turbari et in eos debacha-
ri dicētes. Vñ homines cōturbāt
ciuitatē nostrā cū sint iudei. et an-
nūciāt morē quē nō licet nob̄ reci-
perē a; sim? romani. Sic ad litte-
rā seculaēs vocāt religiosos orbis
turbatores. et ipsos iudeos et su-
persticiosos dicunt. et eē viles re-
putāt. se vero romāos. i. nobiles
esse ferunt. Nō licet dicūt hūc mō-
rem suscipē cū sim? romani. et nō
licet nob̄ religiosos vel clericos fi-
eri cū sim? nobiles et magni. Jo-
ym. Semē abrahe sum? a nemini
seruūm?

Paulo et syla trahis i carcere
et eorū pedibz stractis ligno
fact? est teres mor? a fūdāmēta
carceris mota. fores apte. vīcula
soluta. et lumē refūsit vñdīq; q̄
bus visis custos carceris cōuersus
est ad dominū. et cū tota domo fu-
a baptizatus. ¶ **Moz** ¶ **Vic** alle-
ga q̄ mors et t̄bulatio āpostolorū
et martirū valde p̄fecerūt ad vti-
litatē nostrā. dū in eorū t̄bulatio-
nibz et mōrtē miracula fiebāt. Cū
existētes in carcere ceteris predi-
cabāt. vñ epistolā scribebāt et ad-
rēmota mittebāt. quādoq; actua-
lit̄ hōines ad xp̄m uertebāt. vel
salte nos et alios q̄ nūc talia legi-

mus in fide solidār. sicut de beato
paulo legit. q̄ i carcere p̄it? scri-
bebat epistolā. q̄ nūc magis pro-
ficiūt vniuersis. q̄ si tūc liber ex-
istens p̄lo natiē p̄dicasset. scit em̄
de? de t̄bulatioibz factorū et alio-
rū tō elicere. quīmo mala talia
euemē nō p̄mittēt. n̄ sciret ex ta-
libz vtilitatē aliquā p̄ueniē. **Deu.**
xxxij. Vt fugeret mel de petra. et
oleū de saxo durissimo.

Capitulum decimū tēcū. ¶ A

D V? paul? effec? atheis
a ibi nomen om̄ predi-
caret. factuz ē q̄ phari-
sei a alij audiētes q̄ fu-
tura re surrectionē dicēt. ceperūt
eum deridere et verba eius nuga-
toria reputā. vñ quidāz dicebāt
q̄ nouorū demomōrū videbāt eē
denunciator. Alij dicebāt q̄ erat
verborū mutiliū seminātor. ipse p̄t̄
hoc non cōstitit. sed cū ipsis dispu-
tans et fide eis p̄dicās. mltos ad
fidem cōuertit. et dicat ibidez q̄ a-
themēses et alij hospites ad nichil
aliud vacabāt. n̄ dicē et audiē ali-
quid noui. **Actū. xvij.** ¶ **Moz**
¶ **Ista** applicat cōtra modernos au-
ditōes sermonuz. ad hoc em̄ deue-
nit humana demētia. q̄ homines
plus querunt vana q̄ vtilia. quī-
mo multi vidētur similes eē athe-
nienſibus. qui curioſitatis gratia
magis q̄ vtilitatis sermones alio-
rum audiunt. quos tandem modi-
dica occasiōe deſpicunt. vñde **Se-
neca.** Natura humanā nouita-
tis est auidā. Si enim predicator

dicat cōmūnia et vtilia n̄ ad volū
tate ipsorū. statim solēt euz despi
cere et omnia verba ei⁹ quāq̄ sā
cta et vtilia dāpnac̄ dicētes. **Quia**
vult seminator verborū hic dicere
Alh dicūt q̄ nouoz videtur denū
ciator esse. vñ sapiens. **pūb. xvij**
Nō recipit stultus verba prudētī
e. nisi ea dixeris q̄ versatur in cor
de suo. **B**

Quēs paulus ydolatre deuotā
atlemēsiū ciuitatē. inataba
tur spūs eius. et arcūspiciēs simu
lacha. int̄ cetera inuenit ibi araz
et ydolū. cui⁹ titul⁹ erat ignoto
deo. qua occasione accepta p̄dica
re cepit. et illū q̄ erat de⁹ ignot⁹
hōimibz anūciavit dicēs. **Quez** ig
norātes colitis hūc ego anūcio v
bis. **Narra** em̄ q̄ in passiōe xp̄i
cū solis eclipsis vniuersalis fieret
et ipsa eclipsis naturalit̄ fieri nō
valeret. p̄ eo q̄ luna in oppositio
ne nō in cōiunctōe solis esset. phi
losophi qui erant atlemis illis tā
miranduz factū alicui ignoto nu
mīn a deo attribuēt. quē tūne
patī alicubi dixerūt. a deo igno
to deo ydolū crexerūt. tūc fertur
dyomisius anopagita qui tūc eāt
atlemis philoso phus. a anopago
i. loco vbi disp utabat̄ prefectus
ista verba dixisse. aut deus natuē
patī aut mundi machina dissipa
tur. **Paulo** ergo sup̄ titulo huius
ydoī disputante. iste dyomis⁹ cri
sto credidit. et vna cū ml̄is alijs
pauli discipulus factus fuit. **¶**
Qoz **¶ Ills** allega vtra gētiles q̄
adorant d̄ ū ignotū. adorāt enim
deū tāq̄ creatorē. ignot⁹ tñ ē eis
q̄ xp̄s nesciūt redēptorē. vñ nos

ipsis possum⁹ dicē illis. **Io. iij.**
Nos adoram⁹ q̄d scimus. vñ s̄ ado
ratis q̄d nescitis. quia salus ex iu
deis est. **¶**

¶ Caplm de amū quartū. ¶ A

Quēntes q̄daz iudei mi
racula que paul⁹ facie
bat. a quomodo demo
nes de obsessis corpori
bus expellebat. ceperūt per nomē
xp̄i demones adiurare. et quāq̄
xp̄o nō crediderūt ceperūt tamē
super obsessos nomē d̄m̄ inuocāz
dicētes. **Adiuro** vos per deū quez
paulus predicat. **Dū** ergo quada
die hoc facerent incēpit demon
iac⁹ seu demō i demōiacō dicē p̄
hec verba. **ih̄m** noui et paulū sc
o. vos at̄ q̄ estis infiliens ergo ip
sos ad trā p̄strauit. a dominat⁹
ālorū ipos nudos et vulnēatos di
misit. **Actū. xix. ¶ Qoz** **¶ Ills**
potest allegari vtra p̄dicatōes qui
dicunt quod non faciunt. q̄ iuxta
verbū apostoli ad titum secundo
Confitentur se nosse deum. factis
autem negant. sicut ad litteram
sunt ypocrite. qui in nomine ih̄u
solent predicare a quāuis non te
neant vitam ih̄esu. gaudēt tñ pze
dicādo in nomine eius virtutes fa
cē ita. q̄ quādoq̄ bñ docēdo solēt
de mōes et peccā de peccōtibz ppul
sac̄. **Mar. ix.** **Dñe** vidim⁹ quēdā
in noīe tuo eicē demonia q̄ nō seq̄
t̄ nos. **Sz** q̄d p̄ c̄to dñs vtra tales
indignatur et eos tāq̄ indignos
eo q̄ p̄dicent nomen suū in mani
bus demonum tradit. a quib⁹ fi
nalit̄ affligūt. **ps** **Quac̄** enarras

Capitulum decimum sextum ¶ **A**

Quāuis beatus paulus se alligandū in iherosolimis et tribulationes passurū audiret. et hoc sibi spiritus sanctus reuelaret. et propheta agabus predicet. fratribus dissuadet. tibus noluit accēscere. sed futura tribulamina vilipendens patū se assuetū pro crasti nomine mortis et vincula sustinere. **Actuum. xxi.** ¶

Mor. ¶ In hoc docet predicator euāgelii. et vltimū quicūque professor catholicus. quod vbi de fidei utilitate agitur. non debet tribulationes metuere. nec iter fidei et predicacionis opera dimittere. sed pro nomine domini vinculis mortis et laboribus si fuerint necesse se donare. dicit dominus illud. **Lu. xxij.** Paratus sum tecum in mortem et in carcerem ire. **Et. Mat. xxvi.** Si oportuerit me mori tecum non te negabo. ¶

Consequenter hic et caplo. xxij. xxm. xxiiii. fit mentio quomodo paulus sediciose fuit captus et a tribuno exceptus a tortoribus traditus. sed se romanus dicens a tortoribus esse dimissus. Tandem in iudicio multipliciter accusatus a iudeis. pro summo sacerdote percuti iussus. ita quod idem princeps sacerdotum summus existit a paulo maledictus. Percutiat inquit te deus propter albatem. tu sedens iudicas me sed legem et contra legem iubes me percuti. Sed hec omnia trāleo. excepto hoc quod cum ipsum torqueret vellet se romanum cuius allegauit. cuius simile super. xvi. fecerat vbi propter sitomissam liberatam in carcere missus fuit. ¶ **Mor.** ¶ Hoc allega quod non est malum viro dei quan-

doque seculum privilegium et auxilium vult. ut vbi propter dei timorem sibi non parcat. saltem timore vel amore hominum aliquantulum faueat. ¶ **C**

Illud autem consequenter in sero quod cum iudei tam pharisei quam saducei qui erant secte diuersae. quia pharisei resurrectionem futuram angelos et animas post mortem viuere asserebant. saducei vero negabant simul contra paulum conuenissent et ipsum ad mortem petere. caute cepit dicere et clamare coram eis. vix fratres et ego phariseus sum filius phariseorum. de spe et resurrectione futurorum ego iudico. Quod audientes pharisei statim a saduceis diuisi sunt. ita quod inter se contendere et disputare ceperunt. et ita pharisei qui contra paulum acerbius se uicerant pro ipso pugnae ceperunt. ¶

Mor. ¶ Illud potest allegari quod si quis plures aduersarios contra se confederatos habeat summa prudentia est. si eorum sedus et concordiam adinuicem aliquo articulo discipat. ut ipsos pro partibus diuisos facilius superet et euadat. ¶ **D**

Illud etiam quod sequitur quod scilicet quodam die via uenerunt ad principes sacerdotum dicentes deuotione deuotus uisus nos nichil gustaturos donec occidamus paulum. et ideo ordinauerunt inter se quod iterum ad iudicium coram tribuno uocaret. ut dum ueniret ad locum in via interficeret ab eis. Quod tamen deo nolente fuit aliter ordinatum. ¶

Mor. ¶ Hoc potest allegari quod hodie sunt multi iniqui homines qui se reputant deuote et sancte agere. quando sanctos viros possunt occidere sicut ad litteram patet de multis mal-

secularibus q̄ reputant se bonos.
quādo religiosi et clerici possunt
nocere. vñ sic videtur illud. **Joh.**
xvi. Venit inqt̄ hora vt omnis q̄
interficiat vos arbitretur se obseq̄
um prestare deo

¶ Capitulum deamū septimū ¶ A

Dominus disposuit q̄
paul⁹ iret romā et ibi
nomen dñi p̄dicaret.
vnde supra. **xxm.** dixit
sibi. cōstās esto paulē. sic de me
testificatus es in iherusalē. ita ro
me oportet te testificari. recūpta
men per quot vias modos et cau
sas romā puenerit infra patet.
Fugit enim de iherusalē in cesare
am. et ibi coram felice accusatus
tandem ab eo dimissus et p̄ biēni
um relaxatus. postea iterū vicit⁹
et festo successorī traditus. et ab
eo volente gratiā prestare iudeis
et reducere i iherusalē iudicat⁹.
tunc vero paulus cesareꝝ appella
uit et sic missus ad cesarē romam
venit. corā quo nomen dñi p̄dica
uit et multū populū dño te collegit
vbi postea morte p̄ dño tolerauit
vt habetur. **Actū. xxm.** et ultra
¶ Mora ¶ Ista allega quō deus p̄
multas vias solet affect⁹ suos p̄
ducere. quō et quando decreuerit
aliquid fieri. dato q̄ multa iterual
la fiant. ita q̄ negociū ex toto vi
detur sopitum. finaliē tamen sol⁹
suscitare. et occasiōe accepta p̄ci
eat q̄s decreuerat euenire. **H**abet
enī dominus in omni negotio q̄s
decreuit modos. causas. ordina
tionem. temp⁹. horā. et regulāz or

dinatam. q̄ omnia quāq̄ suspēdit
et post quā temp⁹ fuerit negotiū q̄s
decreuerat introducit. vñ **Eccl̄s.**
vm. Omni negotio tempus est etc.

¶ Caplm deamū octauū. ¶ A

Domi paul⁹ cum in lris
nauigādo de tra p̄missi
omis in italiā ducere.
factū est q̄ post multos
maris impetūs. nauis vbi erat in
bitalassū. i. in fidum tenacē et bi
tumi nosū impēgit. ita q̄ proza sta
bat immobilis. puppis vero solue
batur a vi maris. Armamentis et
go nauis in mare pietis. a neq̄
sole neq̄ fide tribus post multos di
es appentib⁹. tēpestate non exi
gua imminente ablata erat omnis
spes et fiducia singulorū. **V**erū
tamen deus salutē animarū pau
lo cōcessit. ita q̄ null⁹ ibidē p̄nt
aut defecit. naufragantesq̄ paul⁹
alloquitur. et ad sumēdū panem
incitat et hortatur. **S**aciat ergo ci
bo nauem alleuiabāt. et frumēta
in mari iactabāt. tandē vero frac
ta nauis aliqui natando ad littus
venerunt. alij super tabulas appli
cuerunt et sic omnes piculūz eua
serunt. **Actū. xvij.** **¶ Mora ¶** Na
uis est anima q̄ scz inferus ad ter
renā debet esse clausa. superius ad
celestia aperta. interius per humi
litem conserua. per caritatem la
ta. per perseuerantiā et temperā
tiā et cōtinētiā largā. in p̄cipio
et fine per abstinentiā et tēperantiā
a cōtinētiā stricta. **p̄. xxxi.** **F**acta
ē q̄si nauis istitoris de longe por
tās panē suū **H**abz enī ista nauis

duas principales partes. scilicet propra que signat amorem. puppim que signat timorem. habet etiam nauius arma menta scilicet virtutes et scientias. portat etiam aliquando frumenta. id est terrenas possessiones et diuitias. **I**sta est ergo veritas quod quando paulus id est humanus animus vel homo temptat nauigare de terra promissionis id est de statu gratie in ytaliam que interpretatur excessus id est in mundum ubi facilius excedimus per peccatum. et propter hoc mari id est mundi fluctibus et amantudinibus anime sue nauem exponit. quandoque contingit quod tempestas tribulationum et temptationum sibi nascitur. lux vero sol et sidera id est gratia dei et sermo vel doctrina bonorum predicatores eisdem peccatis denegant. **Sapientia xvij.** Et ignis quod nulla vis poterat illis lumen prestare. nec siderum lipide flamma illuminare poterant illam noctem horredam. ita quod propra pars nauis anime amor scilicet ipsi in bitalassu que est terra tenacissima id est in mundi bonis terrenis per affectionem impigitur. ubi per auaritiam arrestat et sistit. puppis vero id est timor impetu maris id est tribulationibus soluit. et sic per diuersa peccata nauis anime dissipat. **A**rmamenta virtutum prouident. et paulus cum suo populo id est ratio cum cordis affectibus periculis exponit. **V**erumptamen quandoque contingit quod post illam fractionem id est post animam peccatum aliquo per misericordiam penitentie nauigantes et tabule diuine misericordie se committentes saluantur et ad portum salutis gratie deducunt. quod potissimum contingit quando abo diuine lectionis sunt effecti. frumenta id est mundi bona in mare id est in amaros pauperes per

elemosinas picunt. nauem maius a terrenis exonerat et per tremorem et contemptum alleuiat et extollit. **Mar. viij.** **R**auicula in mari iactabitur magnis fluctibus. **¶ B. Q.** **V**el dic quod nauis est ecclesia cuius prima pars prelatos designat. ultima pars subditos signat. ego quoniam ista prima pars ecclesie scilicet prelati extoto impigitur in bitalassu id est in amorem et auaritiam terrenorum. necessario fit ut pars posterior scilicet populus subditus malorum prelatorum exemplo soluantur et quod propter istorum auaritiam qua terrenis penitus adherent et de spiritualibus et eternis non curant. tota nauis ecclesie temptationum et tribulationum fluctibus dissipetur. tempestates enim vitiorum insurgunt. armamenta virtutum picuntur. et perit lux solis et siderum id est exempla sanctorum deficiunt. et sic que habitant in hac nauicula damnationis periculum perimescere satis possunt. unde ambrosius in sermonibus de confessoribus. **N**auigantibus vero per hoc mare magnam valde perimescendum est. ne nauem nostram fluctus voluptatis abstrahat. a in eternam portum peritiam crudelis abducit. **Q**ui ergo saluari vult debet se in mare id est in amaritudine penitentie mittere. tabule diuine misericordie se committere. frumentum id est bona mundi picere et ad portum salutis que christus est per bona opera nauigare. **I**ohannis. xxi. **T**uica sic cecidit se et misit se in mare. **¶ B. Q.** **V**el dic quod paulo anime dantur ne peccat. in quo notatur quod quicquid sollicitas et oratio unius boni causa est salutis multorum. anime non sed

ipſū deum. i. iuſtum homines pote
ēt exiſtimare. **Math. xxvi.** Vere
filius dei eāt iſte. **CCVI** die q
in littorē religionis ſolet demones
ſerpētū illos acrius p tēptatōes
mordere: quos vident de naue mū
di maris periculū euāſiſſe: et de
mūdo ad religionis vel penitentē
littora trāſſugiſſe. **Vel** dic quādo
paul⁹. i. bonus platus. aliquē ſer
pentem. i. aliquē malū ſubditū in
ignē tribulationis p correctionē
mittit. ſtatim cōtra eum ſi poteſt
inſurgit. et eū diffamat et pun
git qz dicitur **Eccl. x.** Qui diſſi
pat ſepem mordebit eū coluber qz
quādo platus mīatur in malis ſub
ditis ſepē malay excuſationū ſpi
nay et vitio qz p correctionē de
ſtreuere talis coluber ſolet eū inua
dere. **Ad** vidēs platus ipſū debet
in iſtū ignē fortit excurrere: et ad
ſubcūdū correctionē acrius ſpel
lere et a tali morſū. i. rebellioe ſpe
ſcere et arere. **Ps.** In ignem ei
cies eos in inferis non ſubiſtēt

Explicūnt Moralitatōes ſup act⁹
Apoſtolorū. **Inciipiunt** Moralisa
tiones ſup librum **Apocalipſis.**

Capitulū. Primiū.

Ahannes
in ſilua q
dicit pa
thmos q
adhuc ē
ape eph
ſum in a
ſia mino
ra q nūc

uocatur turchia vidit raptus in
ſpiritu ſeptem candelabra aurea
in quorum medio erat ſimilis fili
o hoīs veſtit⁹ podere p̄inctus ad
mamillas zona aurea: caput et pi
li candidi tāq̄ lana alba et tamq̄
nix. oculi eius ſicut flāma ignis. et
pedes ſimiles auricalco in camino
ardenti. vox eius ſicut vox aqua
rum multarū. et in dextera ei⁹ ſep
tem ſtelle. et ex ore eius exibat
gladius bis acutus. et facies ei⁹
lucēbat ſicut ſol in virtute ſua.
qui dicebat omnibus p̄ hec verba
ego ſū p̄m⁹ et nouiſſimus. fui mor
tu⁹ et ecce ſū viu⁹ in ſecula ſecu
lorū. **Apoc p̄mo.** **Mo.** **I**ſta inſula
eſt eccleſia que maris. i. amaris tri
bulationib⁹ velut inſula arcuū.
iſta dicit̄ pathmos. i. ſepatio hoſti
um l̄ palpātium qz exinde debent
ſepari hoſtes. i. detractores. pal
pātis. i. adulatores. **I**lle vir mira
bilis qui ibi videtur eſt vir iuſt⁹
et perfectus. l̄ qui pro certo filio
hominis dicitur ſimilis pro eo qz
cuſto filio virgīs per bona opa
conformatur. **Playe. xiii.** **S**imil
ero altiſſimo. **S**eptem candelabra
ſignant vniuerſitatem bonarum
et honeſtarum perſonarum qz per
ſeptē vniuerſitates teſte grego.
designantur. et iſti dicuntur au
rei quantum ad valorem ſancti
tatis et q̄tum ad ſplendorem ſci
entie et ſagacitatis et apparentie
et honeſtatis. **Q**uia pro certo in
medio iſtorum id eſt in ſocietate
viroꝝ p̄fectoꝝ debz iſte platus et
p̄fectus ambulare et viuere. q̄a
bona ſocietas honeſta et diſcreta
maxime ad prelatos religioſos